Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI · Sınav 3 (Orta düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 3

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1a	**SB.5.4.2** Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme	Bir sorunu fark edip ilgili kuruma bildirmişlerdir; sorunun çözülmesini beklemek yerine harekete geçmişlerdir.	Sorunu fark edip bildirme **(3 p)** İlgili kurumu doğru seçme **(3 p)** **Toplam: 6 p**
1b		Sorun kimse tarafından bildirilmez ve lamba uzun süre onarılmaz; karanlık sokakta kazalar olabilir, insanlar kendini güvende hissetmez. Toplum düzeni zarar görür.	Uygun bir olumsuz sonuç **(4 p)** Toplum düzeniyle ilişkilendirme **(4 p)** **Toplam: 8 p**
2a	**SB.5.4.3** Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme	Dinlenme hakkı (huzur içinde yaşama hakkı)	Dinlenme / huzur hakkı **(5 p)** **Toplam: 5 p**
2b		Kişi kendi evinde özgürdür; ancak hakkını kullanırken başkalarının haklarına zarar veremez. Gece yüksek sesle müzik dinlemek komşunun dinlenme hakkını çiğner. Haklar, başkalarının haklarının başladığı yerde sona erer.	Kişinin hakkını kabul etme **(2 p)** Hakların sınırı ilkesine dayanarak sorgulama **(7 p)** **Toplam: 9 p**
3a	**SB.5.4.4** Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme	Acil durumda 112 aranır. Afetlerde AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) çalışır (Kızılay da kabul edilir).	112 **(3 p)** AFAD **(3 p)** **Toplam: 6 p**
3b		Örnek: Kurumun resmî internet sitesini incelemek ya da okula davet edilen kurum çalışanıyla görüşme yapmak. Bu kaynaklar bilgiyi doğrudan kurumdan verdiği için günceldir ve güvenilirdir.	Uygun yöntem **(4 p)** Güvenilirlik gerekçesi **(4 p)** **Toplam: 8 p**
4a	**SB.5.5.1** Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	5 × 15 = 75 yarım ekmek	75 yarım ekmek **(4 p)** **Toplam: 4 p**
4b		Ekmeğin üretimi için kullanılan buğday, su, toprak, enerji ve emek boşa gider; çöplerin artması çevreyi kirletir. Aynı zamanda paranın boşa harcanması ve yiyeceğe ihtiyacı olan insanlar düşünüldüğünde kaynakların adil kullanılmaması anlamına gelir.	Doğaya etkisi **(5 p)** İnsanlara etkisi **(5 p)** **Toplam: 10 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
5*a*	**SB.5.5.1** Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	Elektrik (enerji)	Elektrik / enerji **(4 p)** **Toplam: 4 p**
5b		Elektrik tüketimi azalır; elektrik üretimi için kullanılan kaynaklar daha az harcanır ve hava kirliliği azalabilir. Okulların elektrik faturası düşer, tasarruf edilen para başka ihtiyaçlara harcanabilir.	Doğaya etkisi **(5 p)** İnsanlara etkisi **(5 p)** **Toplam: 10 p**
6*a*	**SB.5.5.2** İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme	Defterler: 5 × 30 = 150 TL. İhtiyaçlar: 250 + 150 + 80 = 480 TL. Kalan: 500 − 480 = 20 TL.	Defter tutarı (150 TL) **(2 p)** İhtiyaç toplamı (480 TL) **(3 p)** Kalan (20 TL) **(3 p)** **Toplam: 8 p**
6b		Karşılayamaz; kalan 20 TL, renkli kalem (60 TL) ya da silgi (40 TL) için yetmez. Öneri: Bu istekler için harçlığından birikim yapabilir ya da isteklerini erteleyebilir.	Karşılayamayacağı kararı ve gerekçesi **(4 p)** Uygun öneri **(3 p)** **Toplam: 7 p**
7*a*	**SB.5.5.3** Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri özetleyebilme	Tarım (çay yetiştirme), sanayi (çay fabrikaları), balıkçılık, turizm (yayla turizmi).	Her doğru faaliyet (4 × 1,5 p) **(6 p)** **Toplam: 6 p**
7b		Örnek: Rize'de çay tarımı ve çay sanayisi başta olmak üzere balıkçılık ve yayla turizmi önemli ekonomik faaliyetlerdir.	Ana faaliyetleri kapsama **(5 p)** Kısa ve anlamlı özet cümlesi **(4 p)** **Toplam: 9 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.